

5. Іздепська-Новіцька М. Музично-просвітницька діяльність хорового товариства «Тернопільський Боян» у 20-х-30-х роках ХХ ст. // Молодь і ринок. 2011. №10(81). С. 135.
6. «І»: незалежний культурологічний часопис», 2010, № 63: Тернопіль. [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. Електронні дані. Тернопіль: 2010. Режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/n63texts/bojcun_muz_zhyttya.htm
7. Медведик П. Тернопільський «Боян». До 90-річчя його заснування // Тернопіль. 1991. Ч. 1. С. 59
8. Місько Г. Хоровий рух на Тернопільщині першої половини ХХ століття як важливий чинник професіоналізації музичного мистецтва краю // Молодь і ринок. 2012. № 10. С. 141-145
9. Савка Б. Копичинці. Мандрівка через століття (Історичний нарис) // Тернопіль: Джура, 2001. 580 с.

Рижак Дмитро

Науковий керівник – доц. Мацишина З.А.

ЕПІЧНИЙ ПЕЙЗАЖ, ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ЖАНРУ

Перш ніж розкривати епічний пейзаж, варто розповісти про самий жанр в цілому.

Психологічний аспект в епічному пейзажі, це перш за все, як живописне полотно сприймає глядач, «Пейзаж створює психологічний настрій сприйняття тексту, допомагає розкрити внутрішній стан героїв, підготувати читача до зміни в їхньому житті. Показовий в цьому сенсі «чуттєвий пейзаж» сентименталізму. [5, с.5]». На який елемент твору він звертає увагу. В епічному, або просторовому пейзажі важливим є те, щоб глядач, котрий споглядає живописний твір, бачив композицію в загальному не особливо звертаючи увагу на конкретних елементах твору. Якщо скажімо на картині зображений багатоплановий пейзаж з використанням елементів природи, метеорологічної особливостей та елементу буття людини, то кожен з тих елементів не мусить суперечити один одному.

Художники які працювали та працюють в жанрі епічного пейзажу: С.І. Васильківський, П. Бас, Д. Шайнога, Ю.Б. Левітан, А.І. Куїнджі, М.К. Пимоненко, І.І. Шишкін, І. Драган, М. Ворончак, З. Шолтас тощо.

Пейзаж, як самостійний вид жанру в мистецтві появився відносно недавно.

В Європейському мистецтві цей жанр з'являється у XVII столітті, до цього моменту він відігравав роль заднього плану на сюжетно-історичних полотнах. А вже в XIX столітті стає найбільш популярним серед інших жанрів мистецтва. Все завдяки поширенню такого явища у мистецтві, к пленер. Пленер, це створення миттєвих етюдів з природи, на природі.

Появився пленер на початку XIX століття в Англії, завдяки двом художникам, Джону Констеблю та Ричарду Парксу Бонінгтону. Отримує велику популярність у Франції в середині XIX століття. Слово походить від французького «en plein air», що означає – на відкритому повітрі. Головна роль пленеру, перш за все передати момент стану природи, який помітив художник. Пленер позначає все багатство зміни кольору природи на картині митця, що зумовлений дією сонячного світла і атмосфери. Сам предмет чітко не прописується, майже не виражається в конкретних силуетах, або майже пропадає. Наприклад, візьмемо один з етюдів, французького художника-імпресіоніста Клода Моне, «Жабник» і поспробуємо її проаналізувати.

«Жабник» (іл.1) у Франції називали невеликі кафе на воді, які зв'язували з берегом невеликі мости. При першому погляді ми можемо зрозуміти, що для Моне, при створення даної роботи, люди не являлись головним персонажем сюжету. Він надавав перевагу природі.

Люди на картині митця, це лише майже силуетні постаті, які якимось взаємодіють один з одним. Для нас більш цікавішим стає споглядання навколишнього довкілля, відблиск сонця, який потрапляє на крону дерев та воду. Довкілля на картинах моне переважно більш блискуча, чим вона являлась на справді. На полотні «Жабник» ми також можемо споглядати цей ефект. Художник з неймовірним колоритом передав світло, котре відбивається від води.

Епічний пейзаж, як один із видів жанру пейзажу, в своїй основі передбачає перш за все передачу багатоплановості простору. Цей вид пейзажу може відігравати, як і головну роль так і другорядну, слугуючи лише елементом композиції на картині, що зображений на дальніх планах. До виду епічного пейзажу, у своїх творах звертались художники різних епох та національностей. «Зображення природи на художньому тексті не є випадковим, воно взаємодіє з іншими видами зображення предметного світу, із зображенням персонажів, їх внутрішнього

стану і тісно пов'язане з художнім значенням тексту з його семантико стилістичною структурою в цілому. [5, с. 8]».

Іл. 1. К. Моне «Жабник» (1)

Метою статті є дослідження значення епічного пейзажу на фоні інших видів жанру. Продемонструвати його особливості, чим він відрізняється від інших видів пейзажу, і яке місце він посідає в творчості художників, які працюють як в жанрі пейзажу так і в сюжетному жанрі.

В епічному або в просторовому пейзажі головну роль відіграє багатоплановість, що дає змогу передати великі простори навколишнього середовища. На полотнах, де зображений епічний пейзаж мусить бути не менше чотирьох планів, які будуть передавати враження повітряної перспективи, багатоплановість простору. Також невід'ємним елементом епічного, або просторового пейзажу, є елемент присутності людини. Це можуть бути невеликі фігури людей, на дальніх планах композиції картини. Невеличкі будівлі, які не конкурують з дальнім планом, а є вписаним елементом композиції твору. Наприклад, в творчому наробітку українського художника Васильківського Сергія Івановича є ряд живописних полотен, де досить майстерно зображено буття сільського народу України XIX – XX ст. Наприклад, на полотні «Український пейзаж» (іл.2) можемо споглядати елемент просторового пейзажу, який виражений в багатоплановості простору, і де на перших планах, хоча і не відіграє головну роль, показаний елемент, який відноситься до епічного пейзажу, а саме елемент буття людини. В даному випадку, це віз з двома особами, та волами.

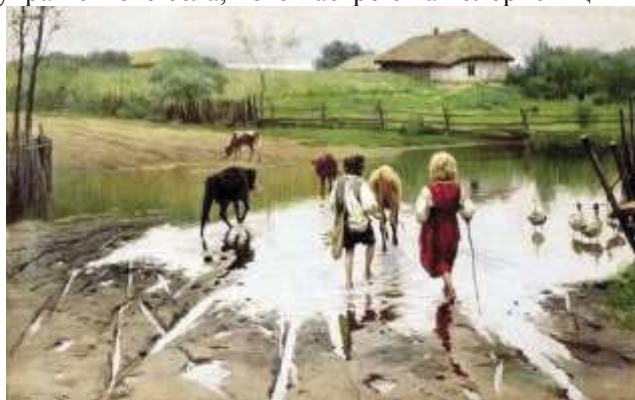

Іл. 2. С.І. Васильківський «Український пейзаж» (2)

Ось як епічний пейзаж пояснює тернопільський художник-живописець, Кузів Михайло: він говорить, що – «Епічний пейзаж – це присутність діяльності людини: будівлі, різноманітні речі які говорять, що тут побувала людина. Бо якщо взяти ліричний пейзаж – це без торкання людини. Ліричний пейзаж має зменшену плановість. Ліричний пейзаж передбачає чітку подачу

деталей, якщо він реалістичний. Епічний, якщо він має більшу плановість – чотири або п'ять планів, відповідно ця деталізація зменшується, бо віддаляється зображення.»

В творчості Миколи Пимоненка яскраво виражений елемент епічного пейзажу, хоча художник працював у більш сюжетно-жанровому напрямку. Микола Пимоненко приділяв не аби яку увагу краєвидам українського села, його настрою та колористиці.

Іл. 3. М.К. Пимоненко «Брід» (3)

Іл. 4. М.К. Пимоненко

«Вечоріє» (4) Такі роботи, як: «Брід» (іл.3), «Вечоріє» (іл.4), «Жнива в Україні», «По воду», «Гуси, до дому», «Весілля в Україні», «Дівчина з граблями», «Молодиця» та багато інших полотен, передають атмосферу надуману митцем, завдяки введенню в композицію багатоплановості, яка зображена на задньому фоні, але не є менш важливішою за сюжет, який зображений на першому плані.

Не менш важливим елементом для епічного пейзажу слугує сюжетне вмотивування написання картини з використанням даного виду пейзажу. Часто в своїх роботах, митці використовують метеорологічні особливості стану природи, зображаючи навколишнє середовище у більш «бурхливому» стані. «У ліричних камерних пейзажах на перший план виступають окремі елементи карпатських краєвидів – група дерев, звивиста гірська дорога, річка, сільські хати («Зима в Ставному» (1957), «Колочавські полонини» (1970), «Верховинський пейзаж» (1975). Ці пейзажі настроєві, й у різних станах природи художник шукає відповідність своїм переживанням та емоціям. Водночас, варто відмітити, що пейзажі Шолтеса З. найчастіше наділені позитивними емоціями, у кожному з них художник передає власний оптимістичний погляд на світ та захоплення красою рідної природи. [10, с.4]». Тобто використовуючи елемент природних і метеорологічних процесів. До таких процесів можна віднести дощ, грозу, буревій, шторм на морі тощо. Такий елемент відіграє не аби яку роль на сприйнятті людиною полотна. Дані природні процеси, які зображені на полотні, захоплюють глядача своєю величчю, динамічністю, та невідповідністю на їх контроль людиною. Картина «Веселка» (іл.5), автором якої виступає Архип Іванович Куїнджі передає аспект

метеорологічного стану довкілля, який виражений в природному явищі, який називають веселкою, сяйво з різними кольорами дане явище можна споглядати після грозового дощу.

Іл. 5. А.І. Куїнджі «Веселка» (5)

Художник майстерно передав природне явище, завдяки колористиці природного стану, який споглядав Архип Куїнджі, та контрасту кольорів переднього плану, який знаходиться в тіні хмар та яскравого сонячного світла який відбивається на задньому плані композиції картини. Не можна не згадати ще одну роботу майстра. А саме, картину «Місячна ніч на Дніпрі» (Іл. 6.)1880-го року. На полотні зображено нічну пору, головним елементом якої відіграє яскравий повний місяць, що відбивається в водах Дніпра. Даний сюжет, та його виконання художником Куїнджі дає неабиякі враження глядачеві.

Іл. 6. А.І. Куїнджі «Місячна ніч на Дніпрі»(6)

Майстерність виконання даного природного стану вражає своїм колоритом та контрастом білого, ледь зеленого сяйва місяця з темними кольорами ночі, яка зображена на полотні.

Отже, епічний пейзаж має багато крайностей, котрі так чи інакше, більше чи менше впливають на сприйняття глядачу живописного твору. Однак саме головне це, багатоплановість твору, передача повітряної перспективи, коли предмети та плани котрі знаходяться далі зображаються світлішими красками, а ті які на передньому плані насичені. Важливу роль відіграє психологічний аспект твору та погодні стан природи яка зображена на полотні, що дає змогу більш осяйніше зрозуміти настрій картини, який мав на меті зобразити автор.

ЛІТЕРАТУРА

1. Эпштейн М. Н. «Природа, мир, тайник вселенной ...» : система пейзажных образов в русской поэзии / М. Н. Эпштейн. – М. : Высш. шк., 1990. – 303.
2. Кибрик Е. Объективные законы композиции в изобразительном искусстве / Евгений Кибрик. – М. : Советский художник, 1967. – 136 с.
3. Золтан Шолтес [Образотворчий матеріал]: [альбом] / вступ. ст. А. Шпакова. – К.: Мистецтво, 1973. – 36 с.: іл.
4. Марта Хороб / «Людина і природа у просторі малих епічних форм Євгена Гуцала» / У.: Науковий вісник, 2013 – 6с.;
5. Никулина О. Природа глазами художника. Проблема развития современной пейзажной живописи / О. Никулина. – М. : Советский художник, 1982. – 175 с.
6. Попова Л. Золтан Шолтес. Подорож у часі / Л. Попова // Новини Закарпаття. – 24 липня, 1999. – № 105 – 106. – С.12
7. Сідорцова С.О. / «Поетика пейзажу: теоретичний аспект» / Б.: БДПУ 2011 – 9с.;
8. Чуліпа І. Золтан Шолтес / І. Чуліпа. – Ужгород: Карпати. – 1989. – 11 с.
9. Штець В.О. / «Особливості трактування простору у панорамних пейзажах Золтана Шолтеса» / Л.: ПАРАДИГМА ПІЗНАННЯ: ГУМАНІТАРНІ ПИТАННЯ – 2016 – 9 с.;

Сап'як Назарій

Науковий керівник – доц. Палій Н. В.

**РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ПОПУЛЯРНОЇ МУЗИКИ В СУЧАСНОМУ
МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ**

Зі здобуттям незалежності, в Україні більш активно почала розвиватися культурна сфера. Своя власна естрада, яка тепер має назву шоу-бізнес, в Україні пройшла шлях від хобі групи ентузіастів до світового визнання та прибуткової шоу-індустрії.

Вітчизняні артисти відкривали нашу країну світу, здобували популярність за кордоном, створювали міжнародний імідж України.

Багато композиторів та виконавців, які стояли біля витоків українського шоу-бізу досі на плаву і до нині є популярними, деякі давно відійшли від активної діяльності, але продовжують брати участь у створенні самобутнього українського естрадного стилю і розвитку культурної сфери країни.

Мета статті – охарактеризувати розвиток української популярної музики в сучасному мистецькому просторі.

Старт української незалежної сцени, відмінної від інших світових, був даний ще за два роки до появи нашої країни. 24 вересня 1989 у Чернівцях відбувся фестиваль української музики «Червона рута - 89».

На заключному концерті фестивалю, який відбувався на центральному стадіоні Чернівців, місцева міліція перешкоджала виступам молодих виконавців, які були одягнені у жовті кофточки і блакитні спідниці - кольори українського національного прапора. Із протестом проти міліцейського свавілля під час проведення цього концерту виступили Марія Бурмака та Василь Жданкін.

У цьому концерті на сцені «Рути-89» виступили популярні у майбутньому гурти - «ВВ», «Брати Гадюкіни», «Кому вниз», а також маловідома на той час виконавиця Ірина Білик [1].

Фестиваль «Червона Рута» став регулярним і відбувався кожні два роки, у підсумку відкривши половину нинішніх популярних артистів країни.

Так, на фестивалі у 1991 році у м. Запоріжжя виступив Андрій Кузьменко - широко відомий як «Кузьма Скрябін». «Червона Рута» 1993 року (м. Донецьк) відкрила широкому загалу імя Олександра Пономарьова та Руслани Лижичко. Через два роки у Криму на фестивалі виступили тоді ще зовсім молоді Ані Лорак та Наталя Могилевська. 1995 року у Харкові вперше з'явилися нині відомі гурти «Танок на майдані Конго» і «Тартак».

«Червона Рута» стала справжнім ярмарком талантів, головним майданчиком, на якому могли заявити про себе молоді українські виконавці, адже доступ на радіо і телебачення з відомих причин був відсутній [6].